

**O'ZBEKISTON RESPUBLIKASI
OLIIY TA'LIM FAN VA INNOVATSIYALAR VAZIRLIGI**

TOSHKENT DAVLAT TIBBIYOT UNIVERSITETI

"TASDIQLAYMAN"
Toshkent davlat tibbiyot universiteti
Rektor Sh. A. Hoymuradov

2025 yil

KLINIK KARDIOLOGIYA FANINING

MODUL DASTURI

Bilim sohasi: 900000 – Sog'liqni saqlash va ijtimoiy ta'minot
Ta'lim sohasi: 910000 – Sog'liqni saqlash
Mutaxassislik: 70910205 - Kardiologiya

Toshkent-2025

Fan/modul kodi KK-1-2-5-40		O'quv yili 2025-2026	Semestr 2-5	Kreditlar 40	
Fan/modul turi Majburiy		Ta'lim tili O'zbek/rus		Haftadagi dars soatlari 10-14-8-8	
1.	Fanning nomi	Auditoriya mashg'ulotlari (soat)		Mustaqil ta'lim (soat)	Jami yuklama (soat)
	Kardiologiya	600		600	1200
2.	I. Modulning mazmuni Modulni o'qitishdan maqsad – sog'liqni saqlash tizimining birlamchi bo'g'inida, tuman, shahar, viloyat, respublika shifoxonalari, dispanser, tibbiy markazlarida, kardiologiya va kardioreanimatsiya bo'limlarida, xususiy tibbiyot muassasalarida yurak qon-tomir tizimi kasalliklarini tashxislash, davolash va profilaktika ishlarini olib borish ko'nikmalariga ega bo'lgan mustaqil ilmiy va amaliy faoliyatni amalga oshira oladigan yuqori malakali kardiologlarni tayyorlashdir. II. Asosiy nazariy qism (ma'ruza mashg'ulotlari) Klinik kardiologiya fanidan magistraturada ma'ruza ko'zda tutilmagan III. Moduldagi amaliy (seminar) mashg'ulotlari mavzulari, tashkil etish bo'yicha umumiy ko'rsatma va tavsiyalar Seminar mashg'ulotlari uchun quyidagi mavzular tavsiya etiladi: 1-mavzu. “Ritm buzilishlari mexanizmlari. Aritmiyalar etiologiyasi. Ritm buzilishlari tasnifi. Elektrofiziologik aritmiyalarni o'rganish. Sinus tuguni funktsiyasining buzilishi. Impuls hosil bo'lishining buzilishi. SA tugunining avtomatizmini buzilishi. Sinus tugunini sustligi sindromi. Ektopik ritmlar (ektopik markazlarning avtomatizmining kuchayishi va ko'zg'alish to'liqlinining kaytish mexanizmi tufayli geterotrop ritmlar)” 2-mavzu. Bo'lmachalar aritmiyasi. Bo'lmacha taxikardiyasi, ES klinik va EKG belgilari. Bo'lmacha intsizion aritmiyasi Bo'lmachalar xilpillashi va titrashi. Bo'lmachalar fibrillyatsiyasini tashxislashda elektrofiziologik usullar. Kardiologiyada yuqori texnologiyali diagnostika. 3-mavzu. Bo'lmachalar xilpillashi va titrashi. Kardiologiyada yangi davolash usullari. Bo'lmachalar fibrillyatsiyasini elektrofiziologik korrektsiyasi. Kardioversiya Tugunli ritm buzilishlari. Atrioventrikulyar, idioventrikulyar ritm, ritm boshqaruvchisni migratsiyasi. Tezlashgan AV ritm. AV dissotsiatsiyasi. 4-mavzu. Ritm buzilishlarini davolashning umumiy qoidalari. Antiaritmik dorilarning tasnifi. Ritm buzilishlarini davolashning umumiy qoidalari. Antiaritmik dori vositalariga ko'rsatma va qarshi ko'rsatmalar 5-mavzu. Qorinchalar ritm buzilishi. Ekstrasistoliyalar tasnifi. Yurak ritm				

buzilishlarini tashxislash usullari. Qorinchalar ritm buzilishi. Aritmiyaning qiyosiy tashxislash. Ekstrasistoliyalarni davolash

Paroksizmal taxikardiyalar. Bo‘lmacha paroksizmal taxikardiyalari. Tashxislash, dori vositalari va jarroxlik usuli bilan davolash.

6-mavzu. Paroksizmal taxikardiyalar. qorinchalarning paroksizmal taxikardiyalari. Tashxislash, dori vositalari va jarroxlik usuli bilan davolash. «Piruet» turidagi qorinchalar taxikardiyasini davolash. To‘satdan o‘lim profilaktikasi. Kardioverter-defibrillyator ICD.

O‘tkazuvchanlik faoliyatini buzilishi (qorincha usti va qorinchali) va uni davolash. AV blokada va intraventrikulyar blokada.

7-mavzu. Blokadalarni davolash. Elektrokardiostimulyatsiya. Elektrokardioversiya. Zamonaviy kardiologiyada elektrokardiostimulyatorlar, kardioverter– defibrillyatorlari, biventirkulyar EKS. Yuqori texnologik amaliyotlar o‘tkazilgan bemorlarni reabilitatsiyasi.

8-mavzu. Elektrik kardioversiya. Yurak ritmini buzilishlarini davolashda radiochastotali ablatsiya usullari. Farmakologik kardioversiya. Aritmiya va blokadalarni nomedikamentoz davolash va profilaktikasi

Elektrik kardioversiya. Yurak ritmini buzilishlarini davolashda radiochastotali ablatsiya usullari. Farmakologik kardioversiya. Aritmiya va blokadalarni nomedikamentoz davolash va profilaktikasi

9-mavzu. Arterial gipertenziya. Arterial gipertenziya tasnifi. Essentsial gipertenziya. Arterial bosimning boshqarish mexanizmlari. Yurak qon- tomir asoratlari xavfini stratifikatsiyalash

Arterial gipertenziyalar diagnostikasi. AG da nishon a‘zolarining shikastlanishining zamonaviy nazariyasi va a‘zolari proteksiya qilish usullari. Arterial gipertenziyani qiyosiy tashxislash.

10-mavzu. Arterial gipertenziyalarni davolash. Gipotenziv vositalar tasnifi. Arterial qon bosimining kunlik profilini hisobga olgan xolda antigipertenziv dorilarni tanlash.

Arterial gipertenziyalarni davolash. Arterial gipertenziyani profilaktikasi. Poliklinikada AG bilan og‘rigan bemorlarni olib borish, AG asoratlarini birlamchi va ikkilamchi profilaktikasi

11-mavzu. Xavfli arterial gipertenziya (XAG). Rezistent gipertoniya. Tuzga sezgir gipertoniya. Turgun gipertenziyani tashxislash va davolash. Ko‘p komponentli antigipertenziv terapiyani qo‘llash bo‘yicha klinik tajriba

Xavfli arterial gipertenziya (XAG). Rezistent gipertoniya. Tuzga sezgir gipertoniya. Turgun gipertenziyani tashxislash va davolash. Ko‘p komponentli antigipertenziv terapiyani qo‘llash bo‘yicha klinik tajriba

12-mavzu. Gipertonik krizlar klinikasi, tashxislash. Gipertonik krizlarni bartaraf qilish. Gipertonik krizlarda shoshilinch tibbiy yordam asoslari Simptomatik arterial gipertenziyalar (buyrak va qon-tomir kasalliklarida) etiopatogenezi, klinikasi, tashxislash va davolash

13-mavzu. Simptomatik arterial gipertenziyalar (endokrin, gemodinamik, markaziy, yatrogen) klinikasi, tashxislash va ularni davolash.

Simptomatik arterial gipertenziyalar (endokrin, gemodinamik, markaziy, yatrogen) klinikasi, tashxislash va ularni davolash.

14-mavzu. Aterosklerozning etiopatogenezig zamonaviy qarashlar. Aterosklerozning patomorfologiyasi. Tasnifi. Lipidlar almashinuvi. Dislipidemiya xaqida tushuncha, dislipidemiya turlari. Ateroskleroz klinikasi, laborator va asbobiy tashxislash tamoyilari. Lipidologiya. Lipitenziya diagnostikasi.

15-mavzu. Aterosklerozni davolashga yangicha yondashuv. Dislipidemiyani medikamentoz va nomedikamentoz davolash. Multifokal aterosklerozni davolash.

Aterosklerozni davolashga yangicha yondashuv. Aterosklerozni xirurgik va interventsion davolash. Buyrak va mezenterial arteriyalar angioplastikasi va stentlash amaliyoti. Aterosklerozni nomedikamentoz davolash va profilaktika

16-mavzu. Yurak ishemik kasalligi epidemiologiyasi, etiologiyasi, patogenezig zamonaviy qarashlar. YuIK tavsifi.

Stabil zo'riqish stenokardiyasining funktsional sinflari, ularning klinik kechish xususiyatlari, diagnostikasi. Qiyosiy tashxisi. Miokardning nokoronarogen kasalliklari, me'da-ichak yuli kasalliklari, suyak-bo'g'im kasalliklari bilan, funktsional buzilishlari bo'lgan bemorlardagi kardialgiyalar bilan qiyosiy tashxislash.

17-mavzu. Stabil zo'riqish stenokardiya medikamentoz davolash. Davolashda qo'llaniladigan samarasi isbotlangan dori vositalar, ularga ko'rsatmalar va qarshi ko'rsatmalar. Stabil stenokardiyalarni nomedikamentoz davolash, profilaktika chora tadbirlari.

YuIK. Nostabil stenokardiya, klassifikatsiyasi, ularning klinikasi, qiyosiy tashxislash, medikamentoz (β - blokatorlar, AAFI, statinlar, antiagregantlar, nitratlar, sekin kaltsiy kanali blokatorlari) va nomedikamentoz davolash xamda profilaktikasi. Nostabil stenokardiya antitrombotik davo. YuIK bilan assotsirlangan klinik xolatlar davosi.

18-mavzu. Miokardning og'riqsiz ishemiyasi. Mikrovaskulyar stenokardiya. Klinika, diagnostika va zamonaviy davolash usullari.

O'tkir koronar sindrom tasnifi (O'KS). O'KS patofiziologiyasi. O'tkir koronar sindromning klinik ko'rinishlari, fizikal tekshiruv. Miokard shikastlanishining bioximik markerlari, EKG. Xavfni baxolash.

19-mavzu. O'tkir koronar sindrom ST segmentini ko'tarilishi bilan. Klinikasi va tashxislash. O'KSda taktika (barcha tavsiyalarga asoslanib). Jarroxlik amaliyoti (CHKV)

O'tkir koronar sindrom ST segmentini ko'tarilishsiz. Zamonaviy davolash tamoyillari. Trombolitik davo. Ko'rsatma va qarshi ko'rsatmalar. Trombolitik davoning asoratlari.

20-mavzu. YuIKning turli shakllarini tashxislash: Stabil va nostabil stenokardiyalarni yuqori texnologiyali tashxislash va davolash usullariga ko'rsatmalar va qarshi ko'rsatmalar. Stsintigrafiya, koronaroangiografiya. Stabil va nostabil zo'riqish stenokardiya koronar revaskulyarizatsiya

Miokard infarkti: etiologiyasi. Patogenezi. Klassifikatsiyasi. ST elevatsiyali va ST elevatsiyasiz MI. MI tasnifiga zamonaviy qarashlar. Miokard infarktida yurakning "remodelirlanish" tushunchasi

21-mavzu. Miokard infarkti. Klinik variantlari, klinikasi, tashxisiy me'zonlari. Komorbid xolatlarida MI ni kechishi. Klinik turlari ni qiyosiy tashxislash. Atipik lokalizatsiyalangan MI, cho'zilgan kechuvi va retsivlanuvchi, qayta, old va pastki MI. O'ng qorincha miokard infarkti. Miokard infarkni kiyosiy tashxislash.

Miokard infarktining laborator-asbobiy tashxislash. Miokard shikastlanishini va yallig'lanish faolligini ko'rsatuvchi bioximik markerlarini aniqlash

22-mavzu. Miokard infarktining EKG-dagnostikasi. ExoKG, Koronarografiya, stsintigrafiya, rentgenografiya.

MI ni o'tkir xolatlar bilan kiyosiy tashxislash (o'pka arteriyasi tromboemboliyasi, aortaning qavatlanuvchi anevrizmasi, spontan pnevmotoraks)

23-mavzu. Asoratlanmagan miokard infarktini klinikasi, tashxislash va davolash. og'riqsizlantirish, trombolitik davo, antitagrigantlar, β - blokatorlar, APFI, nitratlar, oksigenoterapiya. Bemorni statsionarda faollashtirish va statsionardan chiqarilgandan keyingi olib borish taktikasi. Oqibati

Miokard infarkti asoratlari. O'tkir chap yoki o'ng qorincha yetishmovchiligi, ritm va o'tkazuvchanlikni buzilishi, yurakning yorilishi. CHap qorincha anevrizmasi, perikardit, tromboembolik asoratlar, Dressler sindromi, ruxiy buzilishlar.

24-mavzu. Shok holatlari. Kardiogen shok. SHok xolatlarini qiyosiy tashxisi. Kardiogen shokni zamonaviy davolash tamoyillari

To'satdan koronar o'lim. Epidemiologiyasi, etiologiyasi, patogenezi, xavf omillari. To'satdan o'lim profilaktikasi. O'pka-yurak reanimatsiyasi. Kardioverter-defibrillyator ICD. Miokard infarkti asoratlarini davolash.

25-mavzu. YuIK. Miokard infarktni jarroxlik yo'li bilan davolash. Koronar revaskulyarizatsiya usullari. Turli xil usullar bilan stentlash. Stent turlari. Ko'p qon tomirlarni stentlash. Nokoronar tomirlarni stentlash. Yuqori texnologik amaliyotlar o'tkazilgan bemorlarni reabilitatsiyasi.

YuIK bilan og'riq va MI o'tkazgan bemorlarni poliklinika sharoitida olib borish. Sog'liqni saqlashning birlamchi bo'g'inida YuIK ni birlamchi, ikkilamchi va uchlamchi profilaktikasi, reabilitatsiya.

26-mavzu. Miokard yallig'lanishli kasalliklari. Miokardit. Miokarditlar – etiologiyasi, patogenezi, klassifikatsiyasi, klinikasi, diagnostikasi, differentsial diagnostikasi. Miokarditlarni davolash, birlamchi va ikkilamchi profilaktikasi. Psixologik reabilitatsiya va fizik faollashtirish tartibi.

27-mavzu. Miokardiodistrofiyalar etiologiyasi, patogenezi, klassifikatsiyasi, klinikasi. Miokardiodistrofiyalar - tashxislash, qiyosiy tashxislash, davolash, profilaktika.

28-mavzu. Dilatatsion kardiomiopatiya– etiologiyasi, patogenezi, klassifikatsiyasi, klinikasi. Dilatatsion kardiomiopatiyani tashxislash, qiyosiy

tashxislash, davolash, profilaktika.

29-mavzu. Gipertrofik kardiomiopatiyalar – etiologiyasi, patogenezi, klassifikatsiyasi, klinikasi. Gipertrofik kardiomiopatiyalar tashxislash, qiyosiy tashxislash, davolash, profilaktika.

30-mavzu. Restriktiv kardiomiopatiya va miokardning restriktiv holatlari etiologiyasi, patogenezi, klassifikatsiyasi, klinikasi. Tashxislash, qiyosiy tashxislash, davolash, profilaktika. Kam uchraydigan kardiomiopatiyalar. Periportal, Stress-indutsirlangan kardiomiopatiya (Tako-Tsubo). Miokardning amiloidozda, gemoxromatozda sarkaidozda zararlanishi

O'ng qorincha kasalliklari (o'ng korincha aritmogen displaziyasi, o'ng qorincha kardiomiopatiya). Kardiomiopatiyalarni yuqori texnologiyali davolash usullari

31-mavzu. Yurak yetishmovchiligi rivojlanishiga zamonaviy qarashlar. Epidemiologiyasi, etiologiyasi, patogenezi. SYuYe. Tasnifi.

Yurak yetishmovchiligi Klinikasi. Xavf omillar. Klinik xolatni baxolash shkalasi

32-mavzu. Yurak yetishmovchiligi asosiy klinik turlari. Sistolik va diastolik YuE ning tashxisiy me'zonlari.

Yurakning qon otib berish xajmining pasayishi, oraliq va saqlangan hollarda kechishi. SYuYe tashxisini qo'yish algoritmi

33-mavzu. O'tkir chap korincha yetishmovchiligi- patogenezi, klinik xususiyatlari, tashxisi, differentsial tashxisi.

O'tkir chap korincha yetishmovchiligida bemorlarni olib borish taktikasi, davosi.

34-mavzu. O'tkir o'ng qorincha yetishmovchiligi - patogenezi, klinikasi, tashxislash, qiyosiy tashxislash.

O'tkir o'ng qorincha yetishmovchiligi - bemorlarni olib borish taktikasi, davosi.

35-mavzu. SYuYe bilan og'rigan bemorlarda surunkali buyrak kasalligi tashxislash, davolash tamoyillari.

Yurak yetishmovchiligida kardiorenal sindromi tushunchasi. Renal anemiya va boshqa klinik ko'rinishlarni korrektsiyasi.

36-mavzu. SYuYe ni gepatomegaliya va shish- astsitik sindrom bilan kechuvchi kasalliklar bilan qiyosiy tashxislash.

SYuYe da laborator tashxislash, natijalarni taxlil qilish.

37-mavzu. SYuYe da asbobiy tashxislash (EKG, ko'krak qafasini rentgenologik tekshiruvi, ExoKG, izotop ventrikulografiya, miokard stsintigrafiyasi, tomografiya va b.)

Yurak yetishmovchiligini zamonaviy davolash printsiplari. IAPF, ARA, β -adrenoblokatorlar bilan davolashning zamonaviy tamoyillari.

38-mavzu. Yurak yetishmovchiligida Neprilizin ingibitori (ARNI) va if-kanallarni selektiv blokatoriga ko'rsatma va uni qo'llash tartibi

Yurak yetishmovchiligini davolashda siydik xaydovchi dori vositalarni o'rni. Mineralokortikoidlar retseptorlari bilan davolashning zamonaviy tamoyillari.

39-mavzu. SYuYe ni yurak glikozidlari va noglikozid inotrop vositalar bilan davolashning zamonaviy tamoyillari.

SYuYe da antiagrigant, antikoagulyant, antiaritmik vositalarni qo'llash tartibi.

40-mavzu. SYuYe davolashning zamonaviy tamoyillari. SYuYe da refrakter shish sindromini davolash. Yuklama-stimulyatsion davolash

Yurak yetishmovchiligini nomedikamentoz davolash, profilaktikasi va ambulator sharoitida olib borish.

41-mavzu. Yurak qon tomir asoratlari xavf omillarini nazorat qilish. Bemorlarni parvarishlashni tashkillashtirish. Psixologik reabilitatsiya va fizik faollashtirish tartibi

Yurak yetishmovchiligida bemorlarni parvarishlashni tashkillashtirish. Psixologik reabilitatsiya va fizik faollashtirish tartibi.

42-mavzu. Aorta kasalliklari (yallig'lanishli va yallig'lanishsiz). Ko'krak va qorin aortasi kasalliklari. Aorta klapanlarning degenerativ shikastlanishlari. Periferik arteriyalar kasalliklari. Tashxislash va davolash. Venalar kasalliklari. Periferik tomirlar o'tkir okklyuziyasi.

43-mavzu. Semizlik. Etiologiyasi, patogenez, tasnifi, xavf omillar, tashxislash va davolash. Asoratlari va ularni oldini olish.

Metabolik sindrom. Glyukozaga tolerantlikni buzilishi, giperurikemiya. Metabolik sindromda yurak-qon tomir kasalliklari kechishining xususiyatlari. Metabolik sindromda parhez bilan davolash asoslari.

44-mavzu. Yurak qon -tomir kasalligi turli xavflari bor bemorlarni ambulatoriya sharoitida kuzatish, yuklamali sinamalarni, XMEKG va SMAD o'tkazish.

Funksional psixosomatik buzilishlar (NCD, vohima hujumlari, giperventilyatsiya sindromi, somatoform buzilishlar).

45-mavzu. Arterial gipotenziya. Arterial gipotenzialar fiziologiyasi. Patologik arterial gipotenzialar. Kollaps. Xushdan ketish. Etiopatogenezi, tashxislash va davolash

Arterial gipotenziya, Kollaps, Xushdan ketishda birinchi yordam. tashxislash va davolash.

46-mavzu. Yurak revmatik kasalligi. Ta'rifi. Epidemiologiyasi. Etiologiyasi. Patofiziologiyasi. Patomorfologiyasi. Tasnifi. Klinikasi. Bolalarda, karyalarda, xomiladorlarda kechish xususiyatlari. Laborator-instrumental diagnostikasi tashxis mezonlari. Yurak revmatik kasalligi. Qiyosiy tashxisi. Davolash va profilaktikasi.

47-mavzu. Mitral klapan kasalliklari. Mitral klapan yetishmovchiligi. Mitral klapan prolapsi. Etiologiya. Patofiziologiyasi. Klinikasi. Instrumental diagnostikasi. Qiyosiy tashxisi. Davolash. Asoratlari va prognozi.

Mitral stenoz. Mitral stenoz va mitral klapan yetishmovchiligining birga kelishi. Etiologiya. Patofiziologiyasi. Klinikasi. Instrumental diagnostikasi. Qiyosiy tashxisi. Davolash. Asoratlari va prognozi.

48-mavzu. Aortal klapan kasalliklari. Aortal klapan yetishmovchiligi. Etiologiya. Patofiziologiyasi. Klinikasi. Instrumental diagnostikasi. Qiyosiy tashxisi. Davolash. Asoratlari va prognozi.

Aortal klapan stenoz. Aortal stenoz va aortal klapan yetishmovchiligining birga

kelishi. Etiologiya. Patofiziologiyasi. Klinikasi. Instrumental diagnostikasi. Qiyosiy tashxisi. Davolash. Asoratlari va prognozi.

49-mavzu. Uch tabaqali klapan kasalliklari. Uch tabaqali klapan yetishmovchiligi. Etiologiya. Patofiziologiyasi. Klinikasi. Instrumental diagnostikasi. Qiyosiy tashxisi. Davolash. Asoratlari va prognozi.

O'pka arteriyasi klapani kasalliklari. O'pka arteriyasi klapan yetishmovchiligi. Etiologiya. Patofiziologiyasi. Klinikasi. Instrumental diagnostikasi. Qiyosiy tashxisi. Davolash. Asoratlari va prognozi.

50-mavzu. Yurakning ko'p klapanli kasalliklari. Mitro-aortal stenoz. Mitral stenozning aortal yetishmovchilik bilan birga kelishi.

Mitral yetishmovchilikning aortal yetishmovchilik bilan birga kelishi. Etiologiya. Patofiziologiyasi. Klinikasi. Instrumental diagnostikasi. Qiyosiy tashxisi. Davolash. Asoratlari va prognozi. Yuqori texnologik amaliyotlar o'tkazilgan bemorlarni reabilitatsiyasi.

Kattalarda yurak tug'ma nuqsonlari. Yurak tugma nuksonlari tasnifi. Patofiziologiyasi. Ochiq arterial (Botallov) nayi. Bo'lmachalararo to'siq nuqsoni. Lyutembashe sindromi. Qorinchalararo to'siq nuqsoni.

51-mavzu. Kattalarda yurak tug'ma nuqsonlari. Fallo triadasi va tetradasi Aorta koarktatsiyasi. Ebshteyn anomaliyasi. Ayzenmenger sindromi. Nuqsonlardagi gemodinamik buzilishlarni korektsiyalash.

Perikard kasalliklari (infektsion va noinfektsion) tasnifi. Perikarditlar etiologiyasi. O'tkir quruq perikardit. O'tkir eksudativ perikardit. Klinikasi, qiyosiy tashxisi. Yiringli perikardit. O'tkir perikarditlarni davolashning umumiy printsiplari. Infektsion perikarditlarning kechishi va davolashning o'ziga xosliklari

52-mavzu. Infektsion perikarditlarning kechishi va davolashning o'ziga xosliklari: (bakterial, virusli, sil perikarditi, zamburug'li, allergik, revmatik, autoimmun kasalliklarda, miokard infarktidan sung, qon kasalliklarida, nur kasalligida va nur terapiyasidan so'ng, perikardiotomiyadan so'ng, uremik, xavfli o'smalarda), Perikard bo'shligida suyuqlik. Yurak tamponadasi. Perikard bo'shligida yallig'lanishga aloqasi bo'lmagan suyuqlik (gidroperikard, xemoperikard, gemoperikard, pnevmoperikard). Etiologiyasi, klinik xususiyatlari, diagnostikasi, kuzatuv taktikasi.

53-mavzu. Konstriktiv perikardit: a) etiologiyasi, b) patofiziologiyasi v) klinik manzarasi, g) diagnostikasi (rentgen, EKG, ExoKG, KT yoki MRT, yurak bushliklari kateterizatsiyasi), d) qiyosiy tashxisi: restriktiv kardiomiopatiya bilan, o'ng korincha infarkti bilan, yukori kovak vena sindromi bilan, nefrotik sindrom bilan, trikuspidal yetishmovchilik bilan, bo'lmachalar miksomasi bilan) davolash

O'pka yuragi. Ta'rifi. Etiologiyasi. Patogenezi. Tasnifi. Klinikasi. Diagnostikasi. Qiyosiy tashxisi. O'pka birlamchi kasalliklarini davolash. Davolash. Kechishi va oqibati. O'pka birlamchi kasalliklarini medikamentoz davolash. Davolashning boshqa usullari (oksigenoterapiya, giperbarik oksigenatsiya, ekstrakorporal usullar)

54-mavzu. Birlamchi o'pka gipertenziyasi. Ta'rifi. Etiologiyasi. Rivojlanish mexanizmlari. Klinikasi. Diagnostikasi. Qiyosiy tashxisi.

Davolash. Kechishi. Prognozi. O'pka arteriyasi tromboemboliyasi (O'ATE) epidemiologiyasi, etiologiyasi, xavf omillari. Patogenezi. Klinik belgilari. Laborator-instrumental diagnostikasi. Quyidagilar bilan O'ATEni qiyosiy tashxislash. Davolash va profilaktika: medikamentoz, xirurgik.

55-mavzu. Infektsion endokardit (IE) etiologiyasi. Patogenezi. Patologik anatomiyasi. Tasnifi. IENing klinik belgilari.

Birlamchi va ikkilamchi infektsion endokarditlar klinik kechishining o'ziga xosligi. Qariyalarda, narkomanlarda, protezlangan klapanli va yurak tug'ma nuqsoni bo'lgan bemorlarda kechish xususiyatlari. Yondosh patologiyalarning IE klinik kechishiga ta'siri. Diagnostikasi. Tashxis mezonlari Infektsion endokarditni qiyosiy tashxisi. IE asoratlari.

56-mavzu. Isitma xolatlarining qiyosiy tashxisi. Infektsion endokarditni davolash. IENi davolashga asosiy yondoshuvlar. Antibiotiklar tasnifi. Yurakning xususiy va sun'iy klapanlarining stafilokokkli IENi davolash. Enterokokkli IENi davolash. HASEK guruxi tomonidan chakirilgan IENi davolash. Infektsion endokarditni simptomatik davolash. Gormonal terapiya imkoniyatlari. Profilaktikasi. IE antibiotikoprofilaktikasi. IEda operatsiyaga ko'rsatmalar. Endokrin kasalliklarida yurak-qon tomir tizimi xolati. Gipotalamo-gipofizar tizim kasalliklari Qalkonsimon bezi kasalliklari. Buyrak usti bezi kasalliklari. Klimakterik sindrom. Semizlik. Qandli diabet: yurak-kon tomir tizimi zararlanishi uziga xosliklari, diagnostikasi, kiyosiy tashxisi, davolashga yondoshuvlar. Yurak, tomirlar tomonidan buladigan asoratlar. Asoratlarning profilaktikasi.

57-mavzu. Kardiologik bemorlarda diyetologiya asoslari. Sog'lom turmush tarzi printsiplari. YuIK, GK, turli xil aritmiyalar va blokadalar, kardiomiopatiyalar, miokarditlar, infektsion endokardit va perikardit bilan og'rigan bemorlarga buyuriladigan dieta stollar va tavsiyalar.

Ovqat xazm qilish a'zolari kasalliklarida, nafas a'zolari kasalliklarida, markaziy asab tizimi kasalliklarida, qon kasalliklarida yurak-qon tomir tizimi xolati. Diagnostikasi. Davo printsiplari. Profilaktikasi. Asoratlari va ularni profilaktikasi.

58-mavzu. Markaziy asab tizimi kasalliklarida, qon kasalliklarida yurak-qon tomir tizimi xolati. O'tkir nevrologik xolatlarda markaziy va periferik gemodinamika xolati. Talvasali xolatlarning qiyosiy tashxisi.

Disseminirlangan (tarqoq) tomir ichi qon ivish sindromi (DVS). Rivojlanish mexanizmlari. Klinikasi. Diagnostikasi. Davolash. Turli genezli surunkali anemiyalar.

Buyrak kasalliklarida yurak-qon tomir tizimi xolati. Glomerulonefropatiyalar. Diagnostikasi. Qiyosiy tashxisi. Davolash. Nefrotik sindrom, asoratlari. Diagnostikasi. Profilaktikasi. Davolash. O'tkir va surunkali buyrak yetishmovchiligi: Uremik perikardit. Klinikasi. Diagnostikasi. Davolashi. Surunkali dializ fonidagi bemorlarda yurak faoliyatini

korrektsiyalash.

59-mavzu. Xomiladorlarda markaziy va periferik gemodinamika xolati. Xomiladorlikning I, II va III trimestrlarida gemodinamik ko'rsatkichlarning o'zgarishi. Xomiladorlarda yurak nuqsonlari, arterial gipertenziyalar, miokarditlar diagnostikasi va davolash xususiyatlari, KMPlar, infeksiyon endokardit. Xomiladorlikni to'xtatishga ko'rsatmalar. Ayollar yuragi.

Qariyalarda yurak-qon tomir tizimi xolati. Qariyalarda gemodinamika, yurak va tomirlar xolatining o'ziga xosligi. Qariyalarda arterial gipertenziya, yurak ishemik kasalligi, MIning o'ziga xos klinik xususiyatlari, Qariyalarda o'pka yuragi. Onkologik bemorlarda yurak qon-tomir tizimi holati. Sportchilar yuragi.

60-mavzu. Iqlim sharoitining va tashqi muxit salbiy omillarining yurak-qon tomir tizimi xolatiga ta'siri. Yurak qon-tomir tizimi xolatiga iqlimiy omillarning ta'siri. Sovqotishda, issiq urishda yurak qon-tomir tizimi xolati. Surunkali kasalliklar kechishi va oqibatiga ijtimoiy sharoit, turmush darajasi ta'siri. Urbanizatsiya jarayonining yurak qon-tomir tizimi kasalliklari belgilari va kechishiga ta'siri. Yashash sifati ta'rifi va mezonlari.

Yurakning kam uchraydigan kasalliklari.

Lenegr kasalligi (yurak idiopatik blokadasi). Yurak o'smalari.

Marfan kasalligi. Yuqumli kasalliklarda yurak zararlanishi. Yurak exinokokki.

Yurak va tomirlar rivojlanish anomaliyalari. Yurak shikastlanishlari.

IV. Mustaqil ta'lim va mustaqil ishlar

Mustaqil ta'lim uchun tavsiya etiladigan mavzular:

1. Kardiologiya sohasida Respublikamizda olib borilayotgan ishlar, ularning chet ellardagi shu sohadagi qilinayotgan ishlardan farqi va o'xshashligi.

2. Kasalliklarning xalqaro tasnifi.

3. Tamaki chekishning yurak-qon tomir kasalliklari rivojlanishidagi o'rni.

4. Yurak qon tomir tizimi kasalliklarini davolashda O'zbekiston Respublikasidagi mahalliy sihatgohlarning ahamiyati.

5. Miokard infarktni davolashda trombolitik davo va uning o'ziga xos tamoillari.

6. Homiladorlarda yurak qon- tomir kasalliklarni davolash tamoillari (VNOK tavsiyasi).

7. Yurak qon - tomir kasalliklarini birlamchi va ikkilamchi profilaktikasida dori vositalarini samaradorligi va xavfsizligi. (VNOK tavsiyasi).

8. Yurak qon - tomir kasalliklari bilan og'riq bemorlarni davolashda mono- va dinitratlarni qo'llashga qiyosiy yondoshish.

9. Gipertonik (distsirkulyator) entsefalopatiya. Tashxislash va davolash tamoillari.

10. Bolalar va o'smirlar orasida yurak qon - tomir kasalliklari profilaktikasi (VNOK tavsiyasi).

11. Miokardni surunkali kasalliklarida venoz tizim xolati.

12. Peripartal kardiomiopatiya. Klinikasi, tashxislash, davolash. Kasallik

oqibati va profilaktikasi. Ona va bola o'limida uning o'rni.

13. Kawasaki kasalligi. Klinikasi, tashxislash, qiyosiy tashxislash va davolash.

14. Nunan sindromi. Lentiginoz. (KMP yuzdagi nuqsonlar bilan birga kechishi). Klinikasi, tashxislash, qiyosiy tashxislash va davolash.

15. Yomon sifatli AG va simptomatik AG larni qiyosiy tashxislash. Davoga rezistent bo'lgan AG va ularni davolash tamoyillari.

16. Surunkali yurak yetishmovchiligini tashxislash va davolash bo'yicha OSSN, RKO va RNMOT tavsiyalari va ularni taxlili.

17. Taxikardiyalarni davolashda kateterli ablyatsiyaning zamonaviy imkoniyatlari.

18. Organizmda ayrim moddalarni to'planishi bilan kechaligan kasalliklarda KMP (gemoxromatoz, Fabri, Niman - Pik kasalligi).

19. Glikogen to'planishi to'planishi bilan kechaligan kasalliklarda KMP (glikogenoz II tip, Pompe kasalligi).

20. Toksik KMP (alkogolli kardiomiopatiya, kokain qabul qilgan va rakka qarshi davo olgan bemorlarda kardiomiopatiya).

21. Ko'krak qafasida og'riq bilan kechuvi koronarogen va toj tomirlarga bog'liq bo'lmagan kasalliklarni qiyosiy tashxislash.

22. Renin-angiotenzin-aldosteron tizimini kombinirlangan blokadasini: AAFI va angiotenzina II retseptorlari blokatorlarini birga qo'llanishi samaradorligi.

23. Gipertoniya kasalligi bilan og'riq bemorlarda chap va o'ng qorinchalarni diastolik disfunktsiyasi va ularni davolash tamoyillari.

24. Arterial gipertenziyada giperfiltratsiya: rivojlanish mexanizmi, tashxislash usullari va davolash.

25. O'rttirilgan yurak nuqsoni bilan kasallangan bemorlarni olib borish va reabilitatsiyasi (Amerika kardiologlari va Amerika yurak assotsiatsiyasi tavsiyasi).

26. Kattalarda kam uchraydigan tug'ma yurak nuqsonlari (Ebshteyn anomaliyasi, Ulya anomaliyasi, CHADLV, Val'salv sinusi anevrizmasi).

27. Bland-Uayt-Garland sindromi. Tashxislash va davolash.

28. Amaliy kardiologiyada yurak amiloidozi, tashxislash, davolash va profilaktikasi.

29. Yurakni o'ng va chap bo'limlari bo'shlig'idagi miksomani tashxislash va jarroxlik yo'li bilan davolash samaradorligi, kasallik oqibati.

30. O'tkir mitral yetishmovchiligi etiopatogenezi, tashxislash va davolash.

31. O'tkir aortal yetishmovchiligi etiopatogenezi, tashxislash va davolash.

32. To'satdan koronar o'lim. Xavf stratifikatsiyasi va profilaktikasi.

33. Konstriktiv perekardit etiopatogenezi, klinikasi, zamonaviy tashxislash me'zonlari va davolash.

34. O'tkir nospetsifik perikardit etiopatogenezi, klinikasi, zamonaviy tashxislash me'zonlari va davolash.

35. Miokard va perekarditni kollagenozlarda shikastlanishi patogenezi,

	klinikasi, zamonaviy tashxislash me'zonlari va davolash. Miokard distrofiyasi (miokardozlar) etiopatogenezi, klinikasi, zamonaviy tashxislash me'zonlari va davolash.
3.	V. Ta'lim natijalari / Kasbiy kompetentsiyalari Talaba bilishi kerak: • sog'liqni saqlash sohasida Davlat siyosati va uning amalga oshirilishida barcha boshqaruv organlarining mas'uliyati; • O'zR tibbiyot sohasining rivojlanish strategiyasi va boshqaruv tuzilmasi (kontsepsiya, tamoyillar, asosiy yo'nalishlari); • sog'liqni saqlash tizimi va ularda olib borilayotgan islohotlar; • sog'liqni saqlashni rivojlantirishning asosiy siyosiy tamoyillari, standartlari, istiqbollari; • yurak qon –tomir tizimi kasalliklarining epidemiologik ma'lumotlari, etiologik va xavf omillarining ta'siri, patogenezi, zamonaviy nazariyalari, tasniflari, tashxislashning, shu jumladan erta tashxislashning zamonaviy usullari, turli bosqichlarda davolash me'zonlari, birlamchi va ikkilamchi profilaktikasi, O'zbekiston Respublikasi sog'liqni saqlash organlarining kardiologik xizmatiga tegishli buyruq va normativ hujjatlari; • klinik kardiologiya fanining ilmiy asoslari; • aterosklerozni o'rganish bo'yicha zamonaviy ko'p markazli tekshirishlar va ularning natijalari; • arterial gipertenziyani o'rganish bo'yicha zamonaviy ko'p markazli tekshirishlar va ularning natijalari; • miokard kasalliklari va yurak yetishmovchiligini o'rganish bo'yicha zamonaviy ko'p markazli tekshirishlar va ularning natijalari; • aritmologiya sohasida zamonaviy tekshirishlar natijalari; • aorta kasalliklarini o'rganish bo'yicha zamonaviy ko'p markazli tekshirishlar va ularning natijalari; • neyrotsirkulyator distoniyani o'rganish bo'yicha zamonaviy tekshirishlar natijalari; • orttirilgan va tug'ma yurak nuqsonlari epidemiologiyasi, yurak nuqsoni bo'lgan bemorlarni tashxislash va davolashning zamonaviy usullari; • perikard kasalliklarini o'rganishning zamonaviy holati; • o'pka gipertenziyasi va o'pka-yuragi rivojlanish muammosini o'rganish bo'yicha zamonaviy qarashlar; • infeksiyon endokarditni o'rganish bo'yicha o'tkaziladigan tekshirishlar va ularning natijalari; • ichki a'zo kasalliklarida yurak qon-tomir tizimi holatini o'rganish bo'yicha o'tkaziladigan tekshirishlar; • yurak qon –tomir tizimi kasalliklarni davolash jarayonida kompyuter texnologiyalarining o'rnini, asosiy elementlari, internet vositalari, axborotlar qidirish, ma'lumotlarni saqlash;

	• operatsion tizimlar, elektron pochta, konferentsiyalar va taqdimotlarni tashkillashtirish; • tibbiyot hujjatlarini to‘g‘ri olib borish to‘g‘risida <i>tasavvurga ega bo‘lishi</i>; • vrachlik amaliyotida «jamo» bo‘lib ishlash tamoyillarini; • ritm va o‘tkazuvchanlik buzilishini etiologiyasi, patogenezi, klinikasi, tashxislash, rejali davo va profilaktika standartlarini; • zamonaviy antiaritmik vositalarni; • essentsial gipertenziya epidemiologiyasi, etiopatogenezi, zamonaviy tasnifi, klinikasi, davolash va tashxislash standartlarini, asoratlari hamda profilaktikasini; • simptomatik arterial gipertenziya rivojlanish mexanizmi, klinikasi, taqqoslama tashxislash va davolash tamoyillarini hamda profilaktikasini; • lipid almashinuvi buzilishi etiologiyasi, patogenezi, zamonaviy tasnifi, xavf omillari, tashxislash, profilaktika va davolashning zamonaviy standartlarini; • yurak ishemik kasalligining etiologiyasi, patogenezi, tasnifi, xavf omillari, klinikasi, tashxislash va davolash standartlari, asoratlari va profilaktikasini; • invaziv davolash usullarini; • to‘satdan koronar o‘limni tashxislash va o‘pka-yurak reanimatsiyasi usullarini; • o‘mrov osti kateterini qo‘yishni; • vaqtinchalik kardiostimulyator o‘rnatishni; • defibrillyatsiya o‘tkazishni; • plevral bo‘shlig‘ini punktsiya qilishni; • koma holatidan chiqarishni; • miokard kasalliklari etiopatogenezi, zamonaviy tasnifi, klinikasi, tashxislash va davolash standartlari, profilaktikasini; • yurak yetishmovchiligi etiologiyasi, patogenezi, zamonaviy tasnifi, klinikasi, tashxislash, davolash standartlari va profilaktikasini; • aorta va periferik tomirlar kasalliklari etiologiyasi, patogenezi, klinikasi, tashxislash va davolash standartlarini; • neyrotsirkulyator distoniya etiologiyasi, patogenezi, klinikasi, tashxislash, qiyosiy tashxislash va davolashni; • surunkali revmatik yurak kasalligi etiologiyasi, patogenezi, tasnifi, klinikasi, tashxislash va davolash standartlarini; • mitral, aortal, uch tabaqali va o‘pka arteriyasi qopqog‘i nuqsonlari, ko‘p qopqoqli yurak nuqsonlari, kattalarda tug‘ma yurak nuqsonlarini tashxislash va davolash standartlarini; • perikard kasalliklari etiopatogenezi, zamonaviy tasnifi, klinikasi, davolash va tashxislash standartlarini hamda profilaktikasini; • birlamchi va ikkilamchi o‘pka gipertenziyasi etiologiyasi, rivojlanish
--	---

mexanizmlarini;

- o'pka-yuragi rivojlanishi bilan kechuvchi kasalliklar, o'pka gipertenziyasi klinikasi, tashxislash va davolash standartlarini;

- o'pka arteriyasi tromboemboliyasi tashxislash va davolash standartlarini;

- infeksion endokardit etiologiyasi, patogenez, zamonaviy tasnifi, klinikasi, tashxislash va davolash standartlarini hamda profilaktikasini;

- endokrin kasalliklarda (gipotalamo-gipofizar tizimi, qalqonsimon bez va buyrak usti bezi kasalliklari, semizlik, klimakterik sindrom) yurak qon-tomir tizimi holatini;

- qandli diabetda yurak qon -tomir tizimi holatini;

- hazm a'zolari kasalliklarida (simptomatik gastroduodenal yaralar, nospetsifik yarali kolit, surunkali xoletsistit, o't-tosh kasalligi, vitamin yetishmovchiligida miokard shikastlanishida) yurak qon-tomir tizimi holatini;

- nafas a'zolari kasalliklarida yurak qon-tomir tizimi holatini, yurak kasalliklari asosida gospital va kasalxonadan tashqari pnevmoniyalar rivojlanish xususiyatlari va klinikasini, infarkt–pnevmoniyaning rivojlanish xususiyatlari va tashxislashni, ko'ks oraliq'i kasalliklari va jarayonlarni perikardga tarqalishini;

- buyrak kasalliklarida (glomerulonefropatiya, nefrotik sindrom, o'tkir va surunkali buyrak yetishmovchiligi) yurak qon-tomir tizimi holatini, surunkali dializ fonida yurak faoliyatini korrektsiyalashni;

- homiladorlikda yurak qon-tomir tizimi holatini;

- qariyalarda yurak qon-tomir tizimi holatini;

- yurakning kam uchraydigan kasalliklarini (Lenegra kasalligi, yurak o'smalari, Marfan kasalligi, yurak va tomirlar rivojlanishida kam uchraydigan nuqsonlar) ***bilishi va ulardan foydalana olishi***;

- shifokorlar etikasi va tibbiyot denotologiyasiga amal qilish;

- yangi kelgan bemorni kasallik tarixini to'ldirish, tekshiruv va davolash rejasini tuzish;

- davolash, tashxislash, tibbiy xujjatlarni olib borish, bemorlarni dinamikada kuzatish, klinik, yakuniy tashhis qo'yish, kasalxonadan chiqish hujjatlarini to'ldirish;

- yurak qon –tomir tizimi va boshqa ichki a'zolar asbobiy tekshirishlar natijalarini tahlil qilish;

- yurak ritmining paraksizmal buzilishlarini davolash;

- o'tkir koronar sindromda tez yordam tadbirlarini o'tkazish;

- gipertonik krizlarini davolash;

- o'tkir yurak yetishmovchiligi va shok holatlaridan chiqarish;

- yurak tashqi massajini o'tkazish;

- kardiologik bemorlarga reabilitatsion tadbirlarni ishlab chiqish va o'tkazish, tibbiy hujjatlarni yuritish ***ko'nikmalariga ega bo'lishi kerak (malaka)***.

4.	VI. Ta'lim texnologiyalari va metodlari: • seminarlar (mantiqiy fikrlash, tezkor savol-javoblar); • interfaol keys-stadilar; • kichik guruxlarda ishlash; • taqdimotlar qilish; • individual loyihalar; • jamoa bo'lib ishlash va himoya qilish uchun loyihalar.
5.	VII. Kreditlarni olish uchun talabalar: joriy, oraliq nazorat shakllarida berilgan vazifa va topshiriqlarni bajarish, yakuniy nazoratni muvaffaqiyatli topshirish.
6.	Aosiy adabiyotlar 1. Amaliy elektrokardiografiya. A.Gadaev, A. Razikov, M. Raximova. Toshkent: Turon zamin ziyo, 2024 y. 2. Bolezni serdtsa po Braunvaldu. Rukovodstvo po serdechno-sosudistoy meditsine 1-4 tom. Moskva Rid Elsvier 2010- 2015 gg. 3. Dilatatsionnaya kardiomiopatiya. Kurbanov R.D., Abdullaev T.A., Tashkent 2013 g. 4. Ichki kasalliklar. Gadaev A.G., Toshkent, Turon Zamin ziyo, 2024 y. 5. Kardiologiya v tablitsax i sxemax pod red. M. Frida i S. Grayms. M.: Praktika, pereizdano v 2010 g. 6. Klinik kardiologiya. Kurbanov R.D., Toshkent, 2010 y. 7. Rukovodstvo po elektrokardiografii. Orlov V.N., M.: 2015 g. Qo'shimcha adabiyotlar: 1. Vnutrennie bolezni. G.E. Roybert., A.V. Strutinskiy v 2020g. 2. Kardiologiya. Pod redaktsiy akademika RAN E.V. Shlyaxto. GEOTAT - Media 2021 g. 3. Exokardiografiya v praktike kardiologa. E.V. Reznik, G.E. Gendlin, G.I. Ctorodjakov. Moskva 2013g. 212 st. 4. Fetalnie aritmii. A.N. Stridjakov, I.V. Ignatkov, A.M. Rodionova. GEOTAT -Media 2021 g. 5. ExoKG ponyatnim yazikom. A. Lutra. Prakticheskaya meditsina Moskva 2015 g. 6. Aritmii serdtsa. Osnovi elektrofiziologii, diagnostika, lechenie i sovremennye rekomendatsii. Pod redaktsiey akad. V.S. Moiseeva, M.: GEOTAR-Media, 2009 g. 7. Aritmii serdtsa. Terapevticheskie i xirurgicheskie aspekti: rukovodstvo/ Lyusov V.A. M.: GEOTAR-Media, 2009 g. 8. Vnutrennie bolezni, tom 1-3 Muxin N.A. M.: GEOTAR- Media, 2019g. 9. Diagnostika bolezney vnutrennix organov. Okorokov A.N. Vse toma. 2015. 10. Infarkt miokarda. – 2-e izd., pererab i dop. / S.S. Yakushin, N.N.

Nikulina, S.V. Seleznev. – M.: GEOTAR-Media, 2018. – 240s.: il.

11. Klinicheskaya kardiologiya. SHlant R.K. i soavtori. M.-SPb: BINOM-Nevskiy dialekt, 2010g.

12. Klinicheskaya elektrokardiografiya: per.s angl./ Franklin TSimmerman. –2-e izdanie , Binom, Moskva, 2011g.

13. Neotlojnaya kardiologiya. Ruksin V.V. SPb: Nevskiy Dialekt, 2001g.

14. Rentgenovskaya kompyuternaya multispiralnaya tomografiya serdtsa Sergeev V.A., M.: GEOTAR-Media, 2009.

15. Rukovodstvo po kardiologii v 4-x tomakh /pod red. Ye.N. Chazova – M.: Meditsina, 2014 g.

16. Rukovodstvo po narusheniyam ritma serdtsa Pod red. Ye.I. Chazova, S.P. Golitsina., M.: GEOTAR-Media, 2010 g.

17. Spravochnik Xarrisona po vnutrennim boleznyam. Perevod s angliyskogo. Sankt-Peterburg, pereizdano v 2012g.

18. Exokardiografiya. Prakticheskoe rukovodstvo, perevod s angliyskogo. Elisdeyr Rayding. Moskva, Izdatelstvo «MedPress-inform», 2012.

19. Braunwald's heart disease a text book of cardiovascular medicine 1-4 parts/ Saunders elsevier 2010/Heart disease in infant, children and adolescents / Emanuilidis – 5thed/ Vol 1, 2.

Internet saytlari

1. www.journal.ahleague.ru
2. www.consilium-medicum.com
3. www.elibrary.ru
4. www.vestiar.ru
5. www.mediasfera.ru
6. www.cardio-journal.ru
7. www.cardio.med.ru
8. www.gipertonik.ru
9. <http://www.infarktu.net>
10. <http://www.cardiosource.com>
11. <http://www.cardiologycompass.com>
12. <http://www.medscape.com/Home/Topics/cardiology/cardiology.html>
13. <http://www.aiha.com/russian/health/matrix/cardiolo.htm>
14. www.escardio.org
15. <http://www.acc.org/>
16. <http://www.americanheart.org/>
17. <http://www.med.umich.edu/lrc/cardiax/cardiaxnew/cardiax.html>
18. <http://www.studymed.com/ekgtutor.htm>
19. www.ssv.uz
20. <https://www.sammi.uz>
21. <https://www.pharm.uz>
22. <https://www.tmajournal.uz>

	23.https://pubmed.ncbi.nlm.nih.gov 24.https://www.ncbi.nlm.nih.gov 25.https://www.who.int 26.https://www.uptodate.com 27.https://www.nejm.org
7.	Toshkent davlat tibbiyot universiteti tomonidan ishlab chiqilgan va tasdiqlangan.
8.	Fan/modul uchun ma'sullar: Raximova M.E.– TDTU, 2-son oilaviy tibbiyotda ichki kasalliklar kafedrası dotsenti, t.f.d. Shukurdjanova S.M – TDTU , 1-son oilaviy tibbiyotda ichki kasalliklar va preventiv tibbiyot asoslari kafedrası dotsenti, t.f.n. Maksudova M.X.– TDTU 2-fakultet va gospital terapiya, nefrologiya va gemodializ kafedrası dotsenti, t.f.n.
9.	Taqrizchilar: Kenjaev M.L.– Toshkent viloyati ixtisoslashtirilgan somatik kasalliklar shifoxonasi bosh shifokori, yetakchi ilmiy xodim, t.f.d. Jabbarov O.O. – TDTU 2-fakultet va gospital terapiya, nefrologiya va gemodializ kafedrası mudiri, t.f.d., prof.